

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: 4-0637 — Тел. У. Н. Сома: 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НЕУРЯДОВИЙ РОБІТНИЧИЙ БІЛ ЗДОБУВ БІЛЬШІСТЬ

Вашингтон, 3 травня. — Палата репрезентантів ухвалила 217 голосами проти 203 новий законопроект в робітничих справах, який мало що різнився від теперішнього закону Тефтера-Гартлі. Це був біл Джона С. Вуда, над яким прийшло до голосування після відкинення билу Симса, пред'явленого в останній хвилині в імені демократичної більшості. Технічно біл Вуда є тільки поправленням видання билу Лесінського, зголошеного давніше іменем уряду. Так як тепер справи стоять, біл Вуда піде під дискусію в повний сенат. Однак тому, що більшість в палаті репрезентантів є незначна, не є виключене, що демократи ще зроблять свої сили і перепнуть нове голосування.

НЕПЕРЕДБАЧЕНИЙ СТРАХ У ФОРДА ЗАПОВІДЖЕННЯ НА ЧЕТВЕР

Дітройт. — Внаслідок бунту, підготованого в відділі 600 юні автомобільних робітників проти головного уряду юні, 65,000 робітників у фабриці Форда в Ривер Руж заповнили, що вийдуть на страйк у четвер, 5-го травня. Урядовці Форда вийшли з пред'явленням, щоб почати переговори 18. травня над загальним новим контрактом для автомобільних робітників, однак відділ 600 юні заявили, що тут не йдеться про новий контракт, а про новий спосіб життя при складанні частин у цілість („асемблі“) при будові авт. Застановлення праці в фабриці Ривер Руж може опинити працю у Фордових фабриках в цій країні найменше на десять днів. Тоді яких 105,000 робітників Форда буде позбавлений праці, а крім того тисячі інших, які приготували матеріали для фабрик Форда в інших підприємствах.

НОВИЙ ТЕНОР ВИСТУПАЄ ПІДЧАС МАНІФЕСТАЦІЙ В КАРНЕГІ ГОЛ

Нью-Йорк. — Під час маніфестації з протестом проти поневолення Європи Совєтами, підготованої представниками тринадцяти націй під опікою організації „Комон Коз“ виступить зі співом Іван Дзадан, який прибув недавно як скиталець з Європи. У маніфестації буде брати участь теж представник українців. Квитки на маніфестацію продають тільки національні групи. Українці можуть дістати їх в Українському Демократичному Клубі в Нью-Йорку від Володимира Вакада.

НЕБЕЗПЕКА ЧАХОТКИ РОСТЕ

Дітройт. — На річній зїзді Красного Туберкульозного Товариства стверджено, що число смертних випадків від чахотки мале, однак сама недуга поширюється й тому остаєся далекою загрозою для нації. Головним референтом на зїзді був д-р Герберт Едвардс з Нью-Йорку.

КОМІСІЯ ЗГОДИЛАСЯ ТІЛЬКИ НА 300,000 НОВИХ ІМІГРАНТІВ

Вашингтон. — Повна правничая комісія палати репрезентантів згодилася на допущення 300,000 нових іммігрантів зі скитальщини замість 205,000, як це сказано в теперішньому законі. Проект, що додатково 100,000 миг допустити пре-

ДАЛЬШІЙ ЗАМАСКОВАНИЙ АГЕНТ СВИДКОМ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Нью-Йорк. — Після покінчення перехресних питань, ставлених обороною замаскованій агентці федерального Бюро Інвестицій, Анджелі Каломірі, прокуратор вийшов з черговою несподіванкою у процесі проти 11 провідних комуністів. Цим разом був це свідок Тамес А. Йонглов, бізнесмен з Ст. Луїс, який від 1945 р. замішався у лави комуністів і складав точні звіти з їхньої діяльності. Федеральному Бюро Інвестицій аж до дня, коли його прокуратор покликав на свідка. Йонглов був правильним членом Комуністичної партії, відповів свої членські квитки, якщо їх видавали, брав участь у всіх комуністичних підпольних заходах і потвердив дотеперішні звідання попередніх свідків про навчання комуністів, як підготовляти революцію для насильного скинення американського уряду. Як новість зізнав свідок подробиці з діяльності Бетті Ганет, яка приїхала з Польщі в 1914 р. як Ріффа Ярошевська, а потім 11 разів змінювала своє прізвище. Департамент справедливости признав її на депортацію, як чужинку. Ганет є членом Красного Екзекутивного комітету Комуністичної партії.

ЗАРОБІТКИ ІМІГРАНТІВ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ В ЛУ- ІЗІЯНІ

Комісія Переміщених Осіб дістала звіт від Католицького Комітету для Розселення, що заробітки іммігрантів зі скитальщини, які приїхали до плантацій цукрової рослини в стеїт Луїзіана, вносять по \$2.90 денно і в багатьох випадках не вистачають на життя родини. У відповідь на це прийшло звідомлення, що це є пересічна платня американців в тих околицях. Комісія заявила, що прослідить цю справу й оприлюднить звіт. Йдеться про те, щоб збільшити число днів праці, бо тепер там працюють по 4 дні і заробляють пересічно по \$12 тижнево.

ВАЛЕС ПРО МИРОВЕ СТАВЛЕННЯ СОВІТІВ

Філадельфія. — Під час „Мирового Зв'язку Волеса“ сказав Генрі Волес, що росіяни пред'являють такий мир, який робить непотрібним Атлантичний Пакт. Американський уряд мусить негайно прийняти совєтські мирові пропозиції й приступити до конструктивної праці. Про Америку Волес сказав, що вона стала тепер країною поневолення всупереч засадам з 1776 р. Волес лився в товаристві британського члена парламенту Лестера Го-чисона й італійського сенатора Мікеле Гуа. Оба вони належать до прокомуністичних груп.

зидент на випадок потреби, перепав під час нарад. Наступне засідання комісії назначене на четвер.

АМЕРИКАНСЬКА ОБОРОННА ЛІНІЯ ЛЕЖИТЬ У СЕРЦІ ЄВРОПИ, ТВЕРДИТЬ ГЕН. БРЕДЛІ

Вашингтон, 3 травня. — Ген. Омар Бредлі, начальник генерального штабу армії, складаючи свідомство в сенатській комісії закордонних справ, заявив, що американський оборонний кордон знаходиться тепер у серці Європи і що Північно-Атлантичний Оборонний Пакт, на випадок нападу, дасть спроможність Західним альянтам відбити атаку і завернути війну до Росії з цієї передньої сторожі, яка вже тепер перебуває в Європі. Бредлі порівняв теперішнє положення з положенням в останній світовій війні і пригадав, що американці втратили 21,000 воїків, які сформували оборонну позицію на побережжі в Нормандії. Коли ми будемо тримати нашу армію в Європі тепер, нам не треба буде повторити такого експерименту поновно. Ген. Бредлі виявив, що голови спільного генерального штабу однодушно згодні в тому, що альянтська стратегія на випадок війни буде полягати в тому, щоб перебрати офензиву в найшвидшому моменті для кінцевого уявлення дежерел (російської) військової й промислової сили. При запитах ген. Бредлі заявив, що Злучені Держави на підставі Атлантичного Пакту не мають обов'язку слідувати до Європи „масову силу людей“, а тільки помагають напад і тому команда армії не має це планувати, кільки дивізій треба б поставити над рікою Райном для стримання російської армії.

ТРУДНОЩІ КОМІТЕТУ НА- РОДІВ СХІДНОЇ ЄВРОПИ В АРГЕНТИНІ

3 Аргентини повідомляють, що місцеві влади в останньому почали ставити всілякі труднощі для праці створеного не давно там Комітету Східної і Середньої Європи, в склад якого входило 17 представників та цілою якого є представництво поневолених Совєтами східно-європейських народів на південно-американському континенті. В останньому політична поліція не дала дозволу на збори цього Комітету. Причиною такого ставовища аргентинських властей є політична швидкої асиміляції національностей в Аргентині.

БОЛЬШЕВИКИ НЕ ВІДВА- ЖУТЬСЯ ЗАЙНЯТИ ЄВРОПУ

Нью-Йорк. — Джеймс Г. Блейн, голова Адміністрації Економічної Кооперації (ЕКА) до Бельгії, прибувши з Європи кораблем Квін Мері сказав кореспондентам: „Совєти не відважуються напасти на Європу тепер. У Західній Європі запанував був давніше непереможний страх перед ними, але тепер уже це минуло завдяки допомозі з Плану Маршала і Атлантичного Оборонного Пакту“. Він виявив, що Бельгія й Люксембург нахочяться тепер в корисному стані, як це він мав спроможність завважати впродовж шести місяців. Він сказав теж, що у віддалі на 300 миль від Англійського Каналу нахочиться 250,000 російських воїків. „Вони можуть кожної хвилини почати похід до Каналу, однак не відважуються“ — повторив Блейн.

ГЕН. КЛЕЙ ЗРЕЗИГНУВАВ ЗІ СТАНОВИЩА

Вашингтон. — Президент Труман оприлюднив, що голова американського окупационного уряду в Німеччині, ген. Лушус Д. Клей, зрезигнував із свого посту з днем 15 травня. На його місце будуть справувати уряд тимчасово його заступники, доки не перебере владу назначений цивільний адміністратор. Назначення нового високого американського комісаря в Німеччині припаде мабуть на час введення в урядування нової адміністрації в Західній Німеччині. У цій справі вже догодилися заступники Західної альянти з представниками Німеччини.

ЄВРОПА ПРИСПІШУЄ СПРАВУ СВОГО ОБ'ЄДНАННЯ

ОДНОЗГІДНІСТЬ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ РАДИ ЄВРОПИ

Лондон, 4 травня. Вчора тут в Палаці Ст. Джеймса почалася конференція міністрів закордонних справ 10 західно-європейських країн, предметом якої є справа статуту проєктованої Ради Європи. Після цілоденного нарад повідомлено про одностайність всіх учасників щодо принципів, на яких має бути створений цей європейський над-уряд і вже сьогодні мав би бути підписаний Статут Європи, що передбачує створення над-парламенту західно-європейських країн. В короткому повідомленні британського міністерства закордонних справ, виданому вчора ввечері, стверджується тільки-факт, що міністри закордонних справ відбули наради під проводом міністра Бевіна, обговорюючи проект статуту для Ради Європи та що вони продовжуватимуть свої наради сьогодні. Статут, після ухвалення міністрами закордонних справ, мав би бути затверджений поодинокими урядами заінтересованих країн і тоді відбудеться перша сесія проєктованої Ради Європи, правдоподібно в липні або серпні у французькому місті Страсбург.

ГРЕЦЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПРОПОНУЮТЬ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРІ

Прага, 4 травня. „Міністер справедливости“ большевизма, проф. Філіппос Порфірогеніс, повідомив тут вчора, що його „уряд“ готов перемовувати справу замирення з „монархо-фашистами“ в Атенях, погоджуючись на посередництва Об'єднаних Націй, подібно як це було між арабами і жидами в Палестині. В цій справі грецькі большевики вже мали навіть звернутися до президента Генеральної Асамблеї, д-ра Евата, щоб відомого йому прихити до Нью-Йорку, посередничаючи в департаменті стеїту в справі візи. Новістю в теперішніх „мирних пропозиціях“ грецьких п'ятиколонників є те, що вони вже не ставлять за передумову переговорів відкликання американської й британської військових місій.

ДОКЛАДИ ПРОФ. СМАЛЬ- СТОЦЬКОГО ПРО УКРАЇНУ

В останньому часі проф. Роман Смаль-Стоцький дав цілий ряд докладів про долю України в Совєтському Союзі. Дня 26-го квітня мав в Шел Скул соціальних студій в Шикаго доклад про Сталіна та його націоналістичну політику в Совєтському Союзі. Прелегент говорив про поневолення України, Кавказу та інших народів. На викладі було прийнятих 300 осіб. Дня 1-го квітня проф. Р. Смаль-Стоцький був головним бесідником на анти-комуністичному семінарі Американської Лєгії в Ошкош, куди з'їхались понад 500 лєгіоністів з цілої околиці. Прелегент представив долю народів, зокрема українського народу в Совєтському Союзі, широко представляючи сучасну боротьбу Української Повстанської Армії та переслідування української церкви.

ПРИХАЛИ БАНДУРИСТИ

Вчора, дня 4-го травня, мали приїхати на пароплаві „Марін Джомпер“ з європейської скитальщини перші 16 бандуристів з відомої Іх Капелі, що принесла стільки слави українському імені своїми знаменитими виступами в Західній Європі. Між першими бандуристами, що приїхали до цієї країни, є теж відомий кобзар Данило Кравченко, дошлагадка про якого була вже надрукована в цьому щоденнику. Бандуристи, що приїхали старанням ЗУАДКомітету, виїжджають на постійний побут до Дітройту. Треба сподіватися, що вже в короткому часі придуть теж інші, з їх знаменитим мистецьким керівником Григорієм Китаєм, та що теж американсько-український загаль вже в короткому часі матиме можливість послухати їх концертів. Відомий режисер і артист Осип Гіряк, що приїжджає тим самим транспортом, залишається в Нью-Йорку.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДАЛЕКОЙДУЧІ „УСТУПКИ“ СОВІТІВ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

Берлін, 4 травня. — Тут в поінформованих американських й британських колах заповідають, що на планованій конференції Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в справі Німеччини наступить драстична зміна совєтської тактики та далекойдучі совєтські „уступки“ в справі цілій Німеччини. В цих колах не допустити до створення сильної проти-комуністичної західно-німецької федерації й тому готові „погодитися“ на всі пропозиції західних союзників, щоб тільки добитися „об'єднання Німеччини“ і тим самим не тільки послабити проти-комуністичне наставлення західної частини, але й самим здобути доступ для своїх впливів. Західні знавці совєтських справ заповідають, що на цій конференції міністрів Совєти готові в тих цілях не тільки погодитися на чотиридержавний нагляд над виборами в совєтській зоні, але навіть прийняти приготувану на Заході конституцій федеративної німецької держави та прилучити до неї совєтську зону. Це головню тому, що дотеперішня тактика „холодної війни“ не тільки не дала Совєтам бажаних результатів, але напак, обмежила совєтський вплив тільки до совєтської зони та створила сильне проти-совєтське наставлення на Заході. Для поширення своїх впливів та засягу своєї діяльності на терен цілої Німеччини, Совєти тепер готові на всі „уступки“. Тому в західних колах підкреслюється ризиковість та проблематичну користь з відновлення тепер знову західно-совєтських торгів за ту саму німецьку шкуру.

АМЕРИКАНСЬКО-НІМЕЦЬКА КУЛЬТУРНА ВІЙНА

Франкфурт, 4 травня. — Американські влади в Німеччині планують на найближчий рік сильне поширення програми американсько-німецької культурної війни, що має за головну мету допомогти німцям очистити свої установи від залишків нацизму та переставити їх на західно-демократичний лад. Вже в минулому році понад 300 німецьких учителів, урядників, техніків та інших професіоналістів відвідали Америку, познайомлюючись з американськими інституціями та американськими досягненнями й способом життя. В черговому році такі самі наукові подорожі мали б відбутися 1,000 далішніх німців. В цілях культурної війни відбуваються відповідні конференції та виміни думок між американськими й німецькими університетами.

БРИТАНІЯ ПРИЗНАЄ ПОВ- НУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ІРЛАНДІЇ

Лондон, 4 травня. — В британському парламенті вчора внесено законопроект на офіційне визнання проголошеної недавно повної незалежності Ірландської Республіки від британського коммонвелту. Проте, в законопроекті стверджується, що Ірландія і в майбутньому не буде для Британії „чужою країною“.

Д-Р ДЖЕСУП ПЕРЕСЛАВ МАЛІКОВІ ЗАХІДНІ ПОСТА- НОВИ В СПРАВІ БЕРЛІНА

Лейк Сокеес, 4 травня. — Американський представник в Об'єднаних Націях, д-р Філіпп Джесуп, переслав вчора совєтському представникові Малікові подані вже до відома західні постанови щодо перервання блокади Берліна. Західні союзники, як відомо, пропонують, щоб Совєти перервали блокаду в половині наступного тижня та що вони в тому самому часі відключать свої комунікаційні обмеження зі совєтською зоною. Вимагання як передумову цього конференції Ради закордонних міністрів в справі цілої Німеччини визначено на день 25-го травня і вона мала б відбутися, правдоподібно, в Парижі. Д-р Джесуп переслав Малікові ці інформації за посередництвом післанця, повідомляючи різноманітні Совєти, що в майбутньому в усіх справах щодо Німеччини вони повинні контактуватися не тільки з Американським урядом, але й з Францією. Ще не відомо, коли й яку відповідь дасть на це Малік, але стверджується, що він є в постійному контакті з Москвою та загально вважається, що відповідь наспіє в найближчих днях і що вона буде задовольняюча.

БРИТАНІЯ ЗАПРОПОНУВА- ЛА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЛІБІЇ ЗА ДЕСЯТЬ РОКІВ

Лейк Сокеес, 4 травня. — Покликуючись, що „приблизність справедливости є липша ніж жадна справедливості“, британський представник в Генеральній Асамблеї вніс вчора резолюцію, пропонуючи повну незалежність Лібії після десяти років під британською адміністрацією. Він різноманітні поробив формальні пропозиції щодо дальшої долі інших бувших італійських колоній.

ПЕРЕВРАНО ФРАНЦУЗЬКО- ШВАЙЦАРСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ВЗАЄМИНИ

Париж, 4 травня. — В чора тут зрівано французько-швайцарські торговельні взаємини, як французький уряд заборонив торгівлю швайцарськими франками на вільному ринку, в відплату за замороження Швайцарським Банком французьких фондів в тій країні. У висліді, вся торгівля між обома країнами майже цілком спараліжована, хоча вже ведуться переговори для налагодження тих розбіжностей.

В ЧЕХІЇ ЗНОВУ АРЕШТІ ГЕНЕРАЛІВ

Відень, 4 травня. — 3 австрійських урядових кол повідомили, що в останньому часі чеська комуністична поліція заарештувала трьох генералів активної служби та „більшу кількість“ інших офіцерів. Усім закинується проти-державну діяльність та змову повалити теперішній большевицький уряд країни.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Число з понеділка (англійською мовою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕД ІСПИТОМ ЗРІЛОСТИ
АМЕРИКАНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Світ переживає політичну кризу, спричинену советськими повсюдними агресивними актами та комуністичними п'ятими колоніями, насадженнями Кремлем у різних країнах. З цієї кризи Москва не сміє вийти переможно не тільки в Європі, але й в цілому світі. Під перемогою розуміємо в сучасну пору таке наладнання відносин між Советським Союзом і демократичними державами, зокрема Злученими Державами, Великою Британією і Францією, яке дає б змогу Кремлю відійти від вжити передішки на підготовку до удару з Заходом у більш догодному моменті.

Хочемо бути оптимістами і тим разом вірити, що американський уряд, який несе на собі сьогодні відповідальність за долю буквально цілого світу християнської цивілізації, не дасть себе з нагоди ліквідації берлінської блокади звести на манівці. Але, як нам здається, не так треба боятися потягнення самого уряду та його представників-дипломатів, як цього настику, якого вживають різні ліберальні духовники, професори чи журналісти, що зараз, у таких випадках, "доказують" владі, що мир і злагода краді війни. Іншими словами — мириться за всяку ціну. Кремль це дуже добре знає і цілком певно буде намагатися використати ту обставину і в сучасному положенні. Тому саме не пора тепер писати, що це є "абсурдом" думати, що диктатури мусять постійно поширювати свої території та що советський тоталітаризм не може жити в мирі з сусідами. Коли так пишуть навіть у такій газеті як Нью Йорк Таймс та ще в спеціально замовленій статті "знавця", то це дійсно вода на Сталіновий млин. Тим не хочемо сказати, щоб і цей часопис не передбачував небезпеки нового советського підступу, як зійдуться міністри закордонних справ "Великої Чwórки" на нові наради. Однак все це нівеється роздвоєнію думки щодо цього, як треба глядіти на червоний тоталітаризм і ту трагедію, яку він приніс людству, а особливо тим народам, що стали його жертвою. Коли пишуться і то якраз тепер, про світову большевицьку революцію як "мрію", яка в очах самих кремлівських можновладців є справою дуже далекої будучини, то хіба тільки на те, щоб таким чином склонити Злучені Держави обов'язково до угоди з Советами. Та тим тільки додаємо духа сталінським дипломатам, щоб не лякалися і нічого не попускали. До того ж російська революція була тільки "мрією" Леніна, а як скоро вона здійснилася...

Як надійшло, Кремль видав на найбільших нарадах справу відрастварування Німеччини і буде раз-у-раз говорити тільки на тему вільної, демократичної і соборної Німеччини, щоб таким чином зашакувати демократичні потуги з їхньою Західною Німеччиною. Ми готові ще бути свідком навіть і такої дивовижної ситуації, що ті, що розбили Німеччину, будуть напередок її відновляти та ще може творити з неї й нову мілітарну силу.

Демократії мають легкий спосіб провірення, які "мрії" Кремля, коли запитують його, що він думає далі робити з країнами, які загарабав, не зважаючи на свої зобов'язання супроти демократичних потуг та підписані ним міжнародні договори. Це є пробний камінь, бо коли навіть з цього нічого не вийшло б, то що тоді думати про інші порахунки з сталінською диктатурою?

Ліквідація берлінської блокади є нічим в порівнянні з тою проблемою, як треба далі відноситися до Москви. Цю проблему треба демократизувати, а особливо Злученим Державам, уже раз основно розчовпати і зрозуміти і відповідно до цього розуміння поступати, щоб усі знали, на чім стоїмо, до чого змагаємо.

„Голос Америки” за залізною
заслоною

Попередньої неділі Советська Росія спустила залізну засло-ну на радісву програму „Голос Америки”, щоб заглушити ціл-ковито американські вісті, які є призначені для слухачів у Соевтах і в підсоветських кра-їнах. Від згаданої неділі Со-вети пустили в рух найменше 60 могутніх радіо-виступів, з я-ких кожна коштує пів мільйо-на доларів, для перешкоди лю-дям почути американську про-граму. Російські радіо-виступи втримують в поготівлі свою службу безупину так, що коли у повітрі дається чути „Голос Америки”, советські радіо-виступи впродовж 12 секунд вже пускають в рух свої повітряні філи з таким гуком-стукотом, що цілковито заглушують амери-канські вісті.

Це кажує, що Москва боїть-ся цього, що передають амери-канські радіо-програми. Так дійсно є. Як минулої осені два советські летуни, лейтенант Пйотр Пірогов і Анатоль Вар-сов, злетіли на американське-го летунському майдані коло Лінцу в Австрії, то заявили, що вони не тільки, що ненави-дять советську систему, але признались, що до втечі спо-нукав їх „Голос Америки”. Оба лейтенанти були глибоко скви-ловані, переповідаючи, яке враження робили на них вісті про життя в Злучених Держа-вах. Це є доказом, що „Голос Америки” доходить до Советів і що при його допомозі Амери-ка пробиває Залізну Заслону.

Недавня провірка виказала, що на території Советів є чо-тири мільйони радісвих апар-атів, які приймають програми по коротких філях і мають пересічно по двох слухачів. А-мериканці, які приїздили з Со-ветів, кажуть, що часом „Го-лосу Америки” слухав 50 слу-хачів при однім радісвим апа-раті в Москві. Советські уря-довці здавна боялися наслідків такого заінтересування людей Америкою й тому намагалися або заборонювати слухати про-грам, або шкідити самій пере-дачі програм.

Один з найзамітніших на-слідків „Голосу Америки” по-казався минулого серпня, коли Оксана Косенкіна височила з вікна советського консуляту в Нью Йорку. Це сталося кілька хвилин перед тим, як мало по-чатися щоденне висилання о-станньої російської радіо-про-грами. Програму перервало для надзвичайного бюлетеню про драматичний висок Кос-енкіни. Урядовці американ-ської амбасаді в Москві не зна-ли, що сталося, але наступно-го ранку чули, як служба в амбасаді переповідала собі по-дію в Нью Йорку. Служба до-далася про це від одного про-сого жителя на вулиці, який чув

про цю справу по радіо з про-грами „Голосу Америки”. Ціла Москва заговорила про цю по-дію, хоч советська преса не задала про неї ні словечком.

Один ческий вітчик каже: „Каварні й вулиці порожніють, коли розноситься по радіо „Го-лос Америки”. З Польщі при-ходять звітлення, що бук-вально ціла нація слухає цю-го голосу. Чарльс В. Тейер, ди-ректор програми „Голос Аме-рики” підчас свого побуту в

Е. Г. К.

НОВІ ЗАВДАННЯ

(Дискусійна стаття в справі організування споживчих кооперативів).

Прогрес американських украї-нів на національно-культур-ному полі є очевидний. Добре зорганізовані імпрези для маніфестації нашої національ-ної творчості викликають ува-гу і признання зовнішнього сві-ту для української справи, а рівночасно наповнюють наші серця гордістю і запалюють мо-лоде покоління до праці для свого народу. Українська еміграція стала творчим еле-ментом американської спіль-ності. Однак суспільне життя є багатогранне і кожна його за-кутина мусить бути дбайливо заповажена збірними зусиллями всего громадянства. Маючи це на увазі, мусимо признати, що в господарській відношенню американській українці не сто-ять на тому місці, яке їм нале-жалося б.

Відсоток наших бізнесменів у відношенню до загалу нашої еміграції, дуже малий, а вже про купців і промисловців аме-риканської міри нема що й зга-дувати.

Є різні причини цього яви-ща. Серед нашої еміграції, від її початків, викоринялися пси-холози: заробити в Америці де-що гроша і скоро вертати до-мів. Ця мрія не покидала украї-нця до смертної постелі і ста-ла причиною, що наші еміг-ранти не радо включалися в американське господарське життя, щоб не в'язати себе на-стало.

Теж бачиться наших здібних механіків і різних добрих ре-місників, що заощадили дещо гроша і, могли б розвинути власні підприємства, але вони цього не роблять і часто мого-ляться на різних, не по'своім факту, роботах і шей за малу плату.

Це неоправдане тимбилю, що Америка — це країна, де ініціатива і працьовитість до-бре оплачуються. Знаємо, що тих прикмет нашим людям не бракує.

Ми рівнож не створили біль-ше число поважних, суспіль-

ногор стандарту американсько-го життя, життєва стопа на-ших людей є нище середньої.

В обороні споживача.

Кожна родина, кожного дня, частину заробленого гроша відносить до споживчих і ін-ших крамниць, куди, різними струмочками, відливають гру-бі мільйони доларів. В сумі так видаваних мільйонів нахо-дяться також поважні відсот-ки, це дальші мільйони, які в формі заплати за посередниц-тво між продуцентом і спожи-вачем остують в кишенях куп-ців. Ці відсотки, під жадним видом, до нас не повертають.

Ми, як споживачі мусимо платити за товар, який проду-кує фабрика, чи фермер. Од-нак, цю найкращу а найбільше попатну роботу — цебо по-середництво; ми, без сумніву, зуміємо виконати самі краще і доцільніше. Люди, які тяж-кою працею здобувають гріш, мусять застановитися, чи ма-ють право цей гріш викидати легкодушно.

Товариство Краєвого Пла-нування і інші урядові чинни-ки шукають доріг, щоб скри-пити купівну силу і піднести життєвий стандарт робітни-цтва. В останньому часі робіт-ничі юнії застановляються над організацією споживчої кооп-ерації для своїх членів. Всі ці заходи урядових і суспільних чинників спрямовані на обо-рону споживача, який все даль-ше стає жертвою махінацій різних компаній, картелів і трестів. Для споживачів є оди-нський засіб об'оронити себе пе-ред визиском це: об'єднатися і заснувати власні крамниці — споживчі кооперативи.

Треба ідейної праці й грошей.

Тепер бачимо наслідки того стану. Перед репрезентацією американських українців сто-ять сьогодні великанські за-дання, які вимагають не тільки ідейної праці, але і грошей, багато грошей, а їх нема. На-ше громадянство складає да-ше жертвенно і ширю, але, ми бачимо, це „вдовина лепта” в порівнянню з потребами, які виривають з нашого бажання боронити український нарід та допомогти йому визволитись і захити на волі у своїй влас-ній державі.

В таких моменти можемо о-цінити значіння суспільної, го-сподарської установи. У. Н. Союз, з нагоди річних зборів асигнує десять тисяч доларів на народні цілі, не враховуючи більших сум в формі дотацій на українські видавництва та ці жертви, що їх складають відділи У. Н. Союзу, на ці самі цілі.

У нас силою обставин по-м'яжується гуманітарні, нау-кові і мистецькі установи. Нам прибувають учені, письменни-ки і артисти. До нас зверта-ються за допомогою установи зі скитальцями, а місцеві, су-спільні потреби не мають, а стало ростуть.

Стає очевидним, що ми му-симо знайти вихід з того тяж-кого матеріального положен-ня, інакше тих важних завдань ми не виконаємо.

Події не сміють заскакувати нас неприготованими і незор-ганізованими. Теперішні, соці-ально-економічні умовини ду-же скомпліковані і вимагають від громадянства чуїності і активності.

Наші люди, які живуть в менших і більших містах — це фабричні робітники і зарібни-ки. У відношенню до пересіч-

ного стандарту американсько-го життя, життєва стопа на-ших людей є нище середньої.

В обороні споживача.

Кожна родина, кожного дня, частину заробленого гроша відносить до споживчих і ін-ших крамниць, куди, різними струмочками, відливають гру-бі мільйони доларів. В сумі так видаваних мільйонів нахо-дяться також поважні відсот-ки, це дальші мільйони, які в формі заплати за посередниц-тво між продуцентом і спожи-вачем остують в кишенях куп-ців. Ці відсотки, під жадним видом, до нас не повертають.

Ми, як споживачі мусимо платити за товар, який проду-кує фабрика, чи фермер. Од-нак, цю найкращу а найбільше попатну роботу — цебо по-середництво; ми, без сумніву, зуміємо виконати самі краще і доцільніше. Люди, які тяж-кою працею здобувають гріш, мусять застановитися, чи ма-ють право цей гріш викидати легкодушно.

Товариство Краєвого Пла-нування і інші урядові чинни-ки шукають доріг, щоб скри-пити купівну силу і піднести життєвий стандарт робітни-цтва. В останньому часі робіт-ничі юнії застановляються над організацією споживчої кооп-ерації для своїх членів. Всі ці заходи урядових і суспільних чинників спрямовані на обо-рону споживача, який все даль-ше стає жертвою махінацій різних компаній, картелів і трестів. Для споживачів є оди-нський засіб об'оронити себе пе-ред визиском це: об'єднатися і заснувати власні крамниці — споживчі кооперативи.

Коли американські українці зрозуміють цю справу і зумі-ють організувати в своїх скупченнях споживчі това-риства, тоді крім індивідуаль-них матеріальних користей, в дальшій своїй розвитку ста-нуть поважним чинником в го-сподарському житті Америки, а теж скріплятимуть своє су-спільне становище та дадуть поважні матеріальні засоби для розвитку наших громад-ських інституцій.

Кооператив — дух амери-канської демократії.

Кооперативний рух, з висо-кими вселюдськими ідеалами, дуже підходить до духа аме-риканської демократії і в бу-дучності напевно захопить широкі верстви американсько-го громадянства.

Кооператив, як суспільний рух, стремить до ідеального, соціально-морального поряд-ку. Цей рух включає в свої ряди громадян без різниці на їх політичні чи релігійні пере-конання, без різниці на їх ма-теріяльний та інтелектуальний стан.

Кооператив виховує членсь-кі маси в дусі високої моралі, солідарності і справедливості.

Кооператив, як суспільний рух, стремить до ідеального, соціально-морального поряд-ку. Цей рух включає в свої ряди громадян без різниці на їх політичні чи релігійні пере-конання, без різниці на їх ма-теріяльний та інтелектуальний стан.

Кооператив виховує членсь-кі маси в дусі високої моралі, солідарності і справедливості.

Рівночасно кооператив сво-єю практичною роботою здо-буває великі грошові засоби, частину яких, згідно з волею членства, повертає на народні цілі.

Кооператив в Західній Україні за Польщу

Кооператив в світі має вже втерту дорогу, а кооператив-ний рух на західних українсь-ких землях в часі між першою і другою війнами, дав україн-цям величезні матеріальні і моральні здобутки. Тодішній польський уряд, який різними дорогами змагав до ліквідації українського питання в Поль-щі, ступив перед фактом: В Польщі творилася українська республіка зовсім незалежна від Польщі під оглядом госпо-дарським. Близько чотири ти-сячі, різного виду, коопера-тив, коло десять тисяч плат-них кооперативних працівни-ків, які всецільно були віддані і працювали для свого народу. Сотні агрономів, інструкторів і інструкторок працювали з раменні „Сільського Господар-я” для піднесення нашого сільського господарства з оче-видними успіхами. Рівночасно виростили кооперативні і приватні, українські виробничі підприємства і фабрики. Що дальше, все нидліше перелюде-ні паразитами — посередника-ми, чужонаціональними містечка, а кооперативні союзи ставали центром торговельного руху. Західна Україна, під проводом своєї ідейної централі, „Реві-зійного Союзу Українських Кооперативів”, твердим кроком йшла до „Доброї і Краси”.

Добрим духом української кооперативної було наше заслу-жене Т-во „Прогрес”, яке вже перед першою війною почала пропугувати кооперативні ідеї, видаючи популярні коопера-тивні брошури про кредитову і споживчу кооперацию.

Без сумніву, кооператива на корінних українських землях мала інше підложжя і була стихійним відрадом проти по-літичної і господарської нево-лі. В початках справа здава-лася безнадійною. Проти у-країнської кооперативної твердим муром стояв всесильний чужий капітал, подська поліція і все подське громадянство. Звичайно, в українській грома-дянстві також не всі грішили високими, суспільними чесно-стями.

Використати уже зорганізо-вані клітини.

В американських умовах, перед кооперативним рухом не-стоять жадні перепони. На вільній землі, громадянин до-брої волі, сходиться, обдуму-ють, рішення і беруться за справу. Треба, безперечно, і тут „доброї душі”, який дав би ініціативу, подів пропаганду і своїм авторитетом зава-жив там, де є сумніви, чи зви-чайна інерція...

(Докінчення на стор. 3-тій).

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ
ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

22)

Щоправда, московські тол-стовці дуже різко засудили це беззастовство, але жадний хлістовський ритуал, напевне, продовжував і далі розклада-ти це морально зацілілі ду-хоборські громади. Що ска-зав би Толстой, коли б знав, що друге покоління тих, за-кого він свого часу так боро-вся, докотиться до такого жадного морального падін-ня, піднесеного до релігійно-го культу?

І коли в цей час до них під-їхали большевицькі пропаган-дисти-агенти, багато десятків родин та одиниць висловили бажання повернутися на ба-тьківщину, де існує справжня

свобода на советських кому-ністичних основах. В Новоросійську, куди їх привезли величезним океансь-ким пароплавом, советська влада зустріла їх дуже добре. Звичайно, оркестра, музика, промови, прапори, вітання, коштовні гостювання, кіно-спектаклі, авта. Потім у за-квітчаному та прикрашеному плакатами потязі переїзд до Сальських степів, де чекали на них колишні маетки колиш-ніх поміщиків. Потім знову зустрічі та урочистості, влаш-товані їм місцевими урядо-ми...

Духобори т ор жествували. Сальські степи здавалися їм

лоном комуністичного раю, в ім'я якого їхні діди та батьки перенесли стільки неволі та переслідувань від клятого ца-рства, а большевики — якщо не янголами, то у всякому ра-зі, такими мирними святыми товаришами...

Перші роки не вимагали від них ніяких податків, не зобо-в'язували ніякими документа-ми та обов'язками, навіть їх-ньої комунальної школи ніх-то не контролював. Одним словом, стовідсоткова релігій-но-анархічна громада, створе-на за науками духоборництва! Але в кінці 1929 року су-цільна колективізація докоти-лася і до них. До них не тільки в комуни заглянули, але і в їхні душі. Їм запропонували перетворитися на звичайний советський колхоз, або ж...

Друге рішення ухвалило ГПУ і — 1934 року духобори були... арештовані.

Шестеро духоборів опини-лися в Ростовських в'язниці

на Багатынівському провул-ку. З них лише один ще ціка-вився зрідка релігійними пи-таннями, а інші вже настільки морально розпалилися, що могли змагатися навіть з ур-ками. Ув'язнені називали їх не духоборами, а „мухоморами” і підсміювались над ними:

— То що, мухомори, де-краще було вам: в капіталіс-тичному пеклі, чи в комуні-стичному раю?

Від цих питань вони відма-хувалися руками, із страхом оглядаючись навколо. Ми зна-ли і без їхніх відповідей, що головним пунктом обвинува-чення духоборів була їхня за-ява до обласної влади, якою вони слізно просили дозволу на повернення до Канади. На це відповіли їм терором, роз-громом їхнього колгоспу, а-рештом усіх чоловіків і де-яких активніших жінок.

Арештованих порозсилали по сибірських концтаборах, на північ та в Середню Азію,

а їхні родини, за вказівками ГПУ, повинні були розчини-тися й потонуть в наколиш-ніх колхозах та совхозах.

Одного разу я запитав мо-рально-збереженого духово-ра:

— Скажіть, будьласка, що примусило вас залишити Кана-ду і прийти до цієї в'яз-ниці?

Він подивився на мене, по-сміхнувся гарною людською посмішкою і прошепотів ти-хо:

— З жиру собаки казяться. Просоветські канадійські га-зети спокуюли нас багатьма обі-цянками советського раю та різними підлягами та свобода-ми. І спочатку, ніби, і було так...

Ми навіть раділи, що знову потрапили на рідні землі... До-велись ліквідувати громаду... Та заснувати колхоз... Тут ми вже й побачили, що потрапили в

неволю та й почали посилати прохання в Ростов і Москву, щоб нас повернули до Кана-ди. І то вже на третій рік на-шого перебування в колхозі, коли життя в ньому стало гір-ше пекельного. А до того мовчки терпіли і працювали. Ми приїхали сюди із своїми тракторами, автами, майном та значними грошовими сума-ми, а сьогодні ми не маємо нічого. Ми стали убогими, не-щасливими. У нас забрали наше майно, яке придбали в Канаді і тут. Нас розлучили з наші-ми родинами, позбавили сво-боди і загнали ось сюди! Тільки тепер ми пізнали істи-ну правду, що таке капіталіс-тичне пекло і большевицький рай! А коли про це ж писали колись так звані канадійські буржуазні газети, ми не віри-ли їм і вважали все наклепа-ми на советську владу.

Не дивуйтеся нашій нероз-важності. В Канаді хворіють на неї 40% трудного населен-

ня і ніхто неспроможний пе-реконати їх про те, що ми вже пізнали і переконалися тут, в Сальських степах і в цій в'яз-ниці!

Духобор тяжко зітхнув і безнадійно захитав своєю си-вючою голівкою! Потім через хвилину, відходячи від мене, він додав:

— Все завалилося й заги-нуло. Немає правди ніде! У книжці Сулержицького „З духоборами в Канаду” є оповідання про те, як зимою, в завірюху, двоє духоборів везли свого хворого співбра-та до міської лікарні. Під'їз-джаючи до міста, хворий, що мав, раптом підівся на сан-ках і, вказуючи рукою на ся-лю в далечині, вичинив освіт-лення міста, екстатично вигу-кував:

— Он, дивіться, те світло, до якого ми прагнули все життя! Світло істини і Пра-вди!

(Дальше буде).

Цьогорічний фестиваль нашої молоді

Американсько-українська молоді митрополітальної округи Нью-Йорку і Нью-Джерсі, організована в своєму Українському Комітеті, що є складовою частиною Ліги Української Молоді Північної Америки, є тепер в самому розгарі інтензивної підготовки до свого традиційного, в цьому році вже третього музично-танцювального весняного фестивалю, що цим разом своїм розмахом, своєю смисловістю і віличавістю мав би перевищити всі дотеперішні того роду імпрези. Факт, що у виконанні програми візьме участь понад сто осіб, що головні ролі обсаджені найкращими в нас артистичними силами, як професійними так аматорськими та що імпреза відбудеться в репрезентативній Карнегі Гол. в Нью-Йорку, дає деяке уявлення й про самі можливості цього Фестивалю.

Як уже відомо з принагідних коротких вісток та з газетного оголошення, імпреза відбудеться в неділю, дня 29-го травня, в год. 2:30 пополудні. Як в минулому році подібний Фестиваль був призначений для зведення пам'яті генія України, Тараса Шевченка, так в цьому році цю свою імпрезу молоді зв'язує з однією з найсвітліших сторінок української історії, триумфальним віздом гетьмана Богдана Хмельницького до Києва 300 років тому. Проте, імпреза буде радше мистецьким відзеркаленням, цілої козацької доби та матиме збірну назву „Гомін України”.

Коротко про саму програму. Вона, як і в попередніх роках, відрізняється насамперед своєю оригінальністю та складатиметься з трьох головних частин, кожну з яких є цілістю для себе, але всі вони рівночасно зв'язані зі собою історичним тлом, секвенцією та мистецьким оформленням.

Перша точка програми — це оригінальна інсценізація візду Богдана Хмельницького до Києва в 1649 році, приготувана спеціально на цю імпрезу на підставі відомого образу Івасюка. В цю славетну подію з-перед 300 років допоможе нам перенестись сольовий двох перших стрічок „Гетьманів”, виконаний перед спущеною завісою. Після того ми тепер матимемо можливість перейти в мистецькій формі на сцені те, що наші предки пережили на яві 300 років тому: найбільший триумф української боротьби за волю, що ним був візд Богдана Хмельницького до Києва. Ми побачимо гетьмана-переможця на його синьому коні, з булавою в руці та в оточенні своїх козацьких старшин і переможного козацького війська. Ми на привіт гратимуть давони. Св. Софії, їх вітатимуть гарматні салви, їх співатимуть похвальні пісні зібрані „маси народу”, їх вітатиме патріарх та представники духовенства, міщанства і Академії. Після „Гей не дивуйтесь” пригадає причини цього триумфу, що його з черги „нарід” виявить відповідним музично-танцювальним фестивалем. А як Хмельницький наостанці виголосить

свою славу історичну заяву про визволення всього українського народу, то йому у відповідь з грудей „народних мас” знову пролунає „спонтанна” пісня „Слава нашим козаценькам”.

Це перша точка в програмі цього Фестивалю. І так як в ній буде представлений триумф української зброї, так в другій частині, буде поставлений наголос на триумф української ідеї гетьмана Івана Мазепи, яка до сьогодні править за цілю у змаганнях вже багатьох українських поколінь та стала символом цих змагань, „Велика Ідея Гетьмана Івана Мазепи”. В цій оригінальній інсценізації, приготуваної теж спеціально на цей Фестиваль та на підставі відомої трилогії Богдана Лепкого, ми побачимо на сцені цілу велич гетьманського двору, серед таємничих обставин пошуємо зложену на хрест, що його привіз Хмельницький зі Зборівського походу, присягу Мазепи, що й лягла в основу його Великої Ідеї — визволення України. Наостанці інсценізації, в якій багато пісень і танців, кожний з нас напевно в думці повторюватиме відомі слова Великого Гетьмана, що „през незгоду всі пропали, самі себе зводили” та описав по всі часи всіх зобов'язуючий наказ: „Самопали набивайте, гострих шабел добувайте, а за віру хоч умріте і вольностей бороніте! Нехай вічна буде слава, же през шаблю маєм права!” Його в інсценізації відспіває могутній хор, а оригінальну композицію до цих історичних слів приготував спеціально на цей Фестиваль великий друг нашої молоді, композитор Михайло Гайворонський.

Мазепи не судилось пережити триумфу української зброї, як це було за Хмельницького.

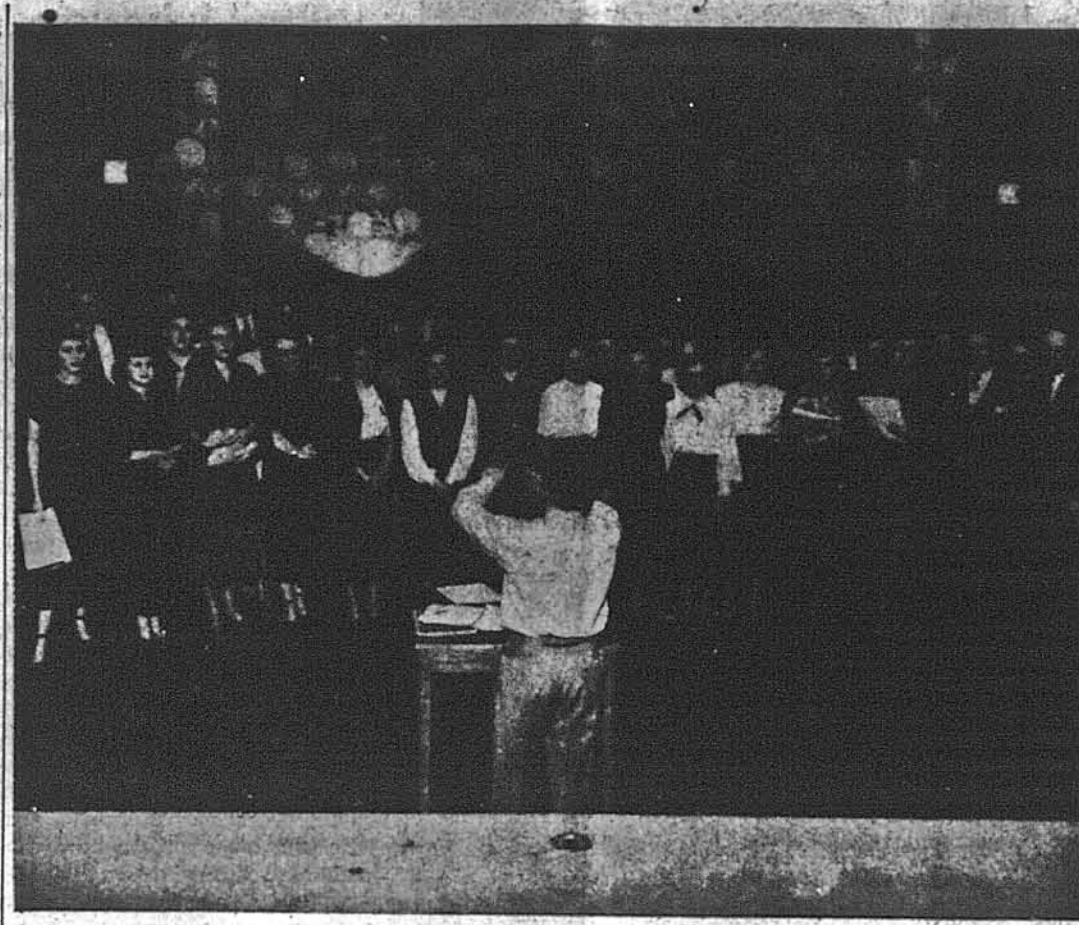
НОВІ ЗАВДАННЯ

(Докінчення з стор. 2-го)

Поміж українськими установами, на американській землі, Український Народний Союз вибився на передове місце завдяки твердої і систематичної праці своїх провідників, ясно очеркненим цілям і найголовніше, що провід цієї поважної установи зумів поєднати матеріальні інтереси своїх членів з загально національними, українськими цілями.

Однак життя має свої закони. Заавансовані в суспільним життю установи мусять стало удобрювати ґрунт і творити певні підложки для свого дальшого росту.

У. Н. Союз має численні, організаційні клітини на широким просторах Америки, які мають завдання не тільки інкасувати забезпечення членські вкладки, але також виконують ідейну, національно-культурну роботу і тим здобули собі популярність і довіра серед американських українців. В тих організаційних клітинах УНС працюють вже сотні ідейних громадян, які гордяться Союзовими відзнаками, за ни-

ГРУПА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ МИТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ В ПІДГОТОВЦІ СВОГО ФЕСТИВАЛЮ. — На фотографії одна з проб співанки до „Гомону України”, що її переводить диригент Степан Марусевич.

Але в Україні затріумфувала його Велика Ідея. Наслідком дальших історичних подій було те, що представлене в опері „Запорожці за Дунаєм”, уривок якої побачимо в третій точці програми цього небуденного Фестивалю нашої молоді.

Закінчення програми сольовим дальшим стрічком „Гетьманів” зв'яже імпрезу в одну цілість та знову пригадає нам, що все це, що ми бачили на сцені, було тільки згадкою давно минулого, але вічно актуального.

Цьогорічний Фестиваль молоді буде без сумніву імпрезою не тільки великої мистецької вартості, але й загально громадського значення, і так повинно її прийняти наше громадянство та відповідно до того достосуватися.

Режисер Йосиф Гірняк в Америці

Як довідуємося до Америки приїхав режисер і актор українських театрів Йосиф Гірняк з дружиною Олімпією Добровольською-Гірняк. Режисер Гірняк наживав до тих нечислених Усуусів, що після програми „Визволення” змагання залишилися випадково на Наддніпрянській Україні. Закінчивши Драматичну Студію в Одесі, режисер Гірняк в роки Літературної Дискусії співпрацює в Харківському театрі „Березоля”, з відомим режисером і актором Лесем Курбасом. Театр „Березоля” приніс в сучасній українській драматургії небуденні досягнення. Ставлені там пєси драматурга Миколи Куліша мали незвичайний розгосод в підсоветській Україні. Сам режисер Гірняк є незрівняним виконавцем ролі Миколи Мазайла в одній з епічних пєс. Роки від 1925-29 є роками розвитку і... знищення „Березоля” а з ним як це звичайно в советів буває, і фізичного знищення тих, що з ним зв'язані. Згодом Микола Куліш, хоч член Компартії іде на заслання, а за ним ідуть Лесь Курбас і режисер Гірняк, та й більше членів театру, що їм не вистачило. Оба перші не вернулися і не вернутись зі заслання. Кружляють поголоски, що Микола Куліш загинув на Соловєвських Островах, а Лесь Курбас перебуває ще десь на „Дальневосточних концлагерях”. З великої трійці українського драматичного мистецтва зберігся єдино режисер Йосиф Гірняк. та й то завдяки воєнним подіям на українських землях, німецькому насту-

пові і розладу, що запанувало між советами в цю хвилину. Вирвавшись з червоної маторубки режисер Гірняк дає віддає себе українській сцені. Советські концтабори не зломали і не заломали незрівняного маестра сцени, хоч безумовно витиснули п'ятно на душі і на тілі.

В роках 1942-3-4 (від 1942 до 44) бачимо його не тільки на сцені, але як організатора і директора Драматичної Студії у Львові, що й веде разом з доц. Валерієм Ревуцьким. На сцені, вперше в історії українського театру ставить режисер Гірняк Шекспірового „Гамлета”, що його намірявся даром ставити в Дніпропетровському театрі драми за роки „українізації”.

Не спочиває режисер і в час, коли приходить разом з тисячами українців ділити недо-

пові і розладу, що запанувало між советами в цю хвилину. Вирвавшись з червоної маторубки режисер Гірняк дає віддає себе українській сцені. Советські концтабори не зломали і не заломали незрівняного маестра сцени, хоч безумовно витиснули п'ятно на душі і на тілі.

В роках 1942-3-4 (від 1942 до 44) бачимо його не тільки на сцені, але як організатора і директора Драматичної Студії у Львові, що й веде разом з доц. Валерієм Ревуцьким. На сцені, вперше в історії українського театру ставить режисер Гірняк Шекспірового „Гамлета”, що його намірявся даром ставити в Дніпропетровському театрі драми за роки „українізації”.

Не спочиває режисер і в час, коли приходить разом з тисячами українців ділити недо-

пові і розладу, що запанувало між советами в цю хвилину. Вирвавшись з червоної маторубки режисер Гірняк дає віддає себе українській сцені. Советські концтабори не зломали і не заломали незрівняного маестра сцени, хоч безумовно витиснули п'ятно на душі і на тілі.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ”

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи”, потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 7.	Віддає:	Жертва:
Віддає:	Жертва:	
3 похорону бл. п. Г. Стеця — \$16.00	133 Данило Мотуз — 2.00	295 Г. Ленко — 2.00
Іван Шупаківський, передпл. 2.00	295 Е. Тивончук — 2.00	295 Harry Monchak — 1.00
Dynuz Matwiow, передплатник 2.00	295 Katherine Pawlyshyn — 1.00	460 Стефан Семчишин — 1.00
Wasyf Hnat, передплатник 1.00		
E. Sowirka, передплатник 1.00		
Harry Evashev — 1.00		
68 Микола Дикий — 2.00		

лю українського політичного емігранта. Бачимо його тут знову на сцені, з гротесковим „Мамеєм” власного укладу, а потім при інсценізації творів Миколи Хвильового, що витискали соткам емігрантів сльози з очей. Майстер української сцени Йосиф Гірняк не тільки режисер і актор, але він ще вчитель і громадський діяч, і під таким кутом він все розглядав театральне мистецтво. Ледви чи підсоветська українська драматургія має рівного майстра. Обабіч залізної завіси, режисер Гірняк, здається, є сьогодні незаступною постаттю, що національ-

не мистецтво вміє не тільки відчувати, але й абериґати та передавати в досконалії інтерпретації.

Вримо, що американські українці щиро й дружно приймуть в свою громаду доволіного в'язня советських концтаборів і тюрем, режисера, актора і діяча української сцени — Йосифа Гірняка.

ВСТАВІТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВІТЕ СПІВЛАНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬОНОВИХ МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

WITH WARM WEATHER COMING...

She'll need a full minute to get to the telephone!

Warm weather means more time spent out-of-doors... more time needed to answer the telephone when it rings. So please, don't hang up too soon when you make a call!

● Hanging up too soon is the reason why more than 75,000 telephone calls are not completed every day here in New Jersey. By waiting at least a full minute, there would be no need to make another call—and no one would be disappointed.

NEW JERSEY BELL TELEPHONE COMPANY

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Старанням Т-ва Українсько-Американських Горожан

ВІДБУДЕТЬСЯ

В неділю, 8-го мая 1949 р.

О ГОДИНІ 8-МІЙ ВВЕЧОРІ

В українській салі при 849 Н. Френклін вул.

ПРЕМ'ЄРА УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ОПЕРЕТИ

„ЧОРНОМОРЦІ”

Лібрето Я. КУХАРЕНКА, музика М. ЛИСЕНКА.

Участь беруть: загально відомі артисти-співачи старого краю, які недавно приїхали до Філадельфії, при співучасті найкращих місцевих сил, а саме: С. Рубчак-Барничева, Н. Андрусів, О. Рудакевича, К. Ярош, Н. Недільська і Я. Рудакевич, Т. Хоптяк, М. Мельник, Т. Рудакевич, Б. Грималек. Грає юнійна оркестра Ф. Дубаса.

Музичний керівник: ЯРОСЛАВ БАРИЧ

Режисер: ЯРОСЛАВ РУДАКЕВИЧ.

Художнє оформлення: ПЕТРО АНДРУСІВ.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

КОМІТЕТ УКР. ПРАВ. АВТОКАФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ СВ. ВЛДИМИРА

„СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ” В НЕДІЛЮ, 8-ГО ТРАВНЯ (МАЯ) 1949 Р.

В САЛІ ГРОМАДИ, 334 СХІД 14-ТА ВУЛ. В НЬО ЙОРКУ.

Початок у год. 1-шій пополудні. — Вступ на бенкет \$2.00.

В часі обіду промовлятиме повоприбувши Бєсє, о. д-р Володимир Левашків.

ПО ОБІДІ ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

Початок танців в год. 4-тій пополудні. Вступ 50 центів.

Величезна Громадянська, як кожного року, так й цим разом маємо честь запросити Вас до численної участі в спільному свяченні, до як одна родина переведемо свого рода традиційне свято. За повне задоволення й гарну забаву ручить — Комітет.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

В Параді „Дня Американізації“ українська група була найкраще зарекомендована.

Ще перед дванадцятью в полудне українці і українці почали сходиться на місце збору. Артист Петро Андрусь ще викінчував флот, що був дуже ефективно споряджений. На передній величезної трюку стояла статуя Свободи. Біля неї американські і українські прапори. Від статуї повіяв американський зоряний прапор і дугою сходився з українським прапором, на якому яскравий золотий тризуб, знак Вільної України. По обох боках сиділи і стояли хлопці і дівчата в народних строях. Задня частина флоту зображала страхоту советського режиму. Колумбом дотом відділена частина трюку представляла розп'яту на хресті Україну за якою три кати комуністичної диктатури зображували терор, невірність і голод. Темна краска цієї частини зображувала безпросвітну тему в якій опинилися мешканці советського раю. Товсті пилки катів виказували, кому добре живеться в раю пролетарів.

В скорому часі українська група була зорганізована як слід: Чоловіки творили американські і українські прапори, які несли наші молоді ветерани.

На чолі українського походу йшла Українсько-Американська Струна Оркестра під проводом п. Вільяніського. Члени оркестри були повбрані у свої парадні костюми. Оркестра додавала охоти до маршу. Це є організація, яка за останній рік, причинилася немало до розголосу імені українців у Філадельфії.

Зараз за прапорами дівчата і хлопці в народних строях несли написи: „Юкренієн Америкенс“. За написом ішов командант ветеранської групи: п. Іван Романюк. Частина ветеранів були в уніформах армії, нейві і марін кор. Більша частина була у ясно синіх „оверсіс кепс“, обшиті золотим шнурочком. Група наших ветеранів складалася з молодих ветеранів, які машерували по воєнці і карно. За групою ветеранів їхав флот, якого опис подано вище. За флотом йшли члени товариства св. Юрія в синьо-жовтих одностроях. Треба відзначити, що ці наші патріотичні жінки при кожній нагоді все гарно репрезентують українців в місті Філадельфії. Зараз за жінками машерувала група горожан, що в більшості складалася з членів наших горожанських клубів в Філадельфії.

Український похід замикала найбільша група українських скитальців. Скитальська група була добре зорганізована і дисциплінована. На чолі групи молоді хлопці несли три написи: „Юкренієн Дисплейд Персонс“, „Америка авр либерейтор“ і „Комунізм є немі оф Юкрейн“. Зараз за написами йшли діти скитальців. За дітьми йшли їх таті і ма-

ми. Скитальська група вела себе дуже карно. Багато з них, по десятилітнім скитанню остаточно знайшли притулок в найбільшій державі світу, де ще шанується гідність окремої особи. Вони гідно зарекомендували українське ім'я, а з тим і відношення українців до комунізму.

Через цілий час походу вулицями міста Філадельфії, які були забиті тисячами глядачів, українська група в цілому вела себе спокійно і пристойно. Рівночасно вона виявила привязаність і любов до американських ідеалів і гостро наклеїла фалш і облуду комуністичного раю. Комуністична держава по 30-х літах кривавого терору і винищення далі лякається навіть найменшої опозиції до свого режиму ще й дотепер боїться дати своїм підданам навіть ту свободу, яку для „іноземного“ вжитку проповідує у своїй „сталінській конституції“. На папері свобода віри, а на ділі „казьонне“ православ'я. На папері українська православна церква, а на ділі всеобіймаюча русско-православна церква. Про право існування українсько-католицької церкви навіть і мови не може бути під „сталінською конституцією“, де ніби всі церкви мали б користуватись однаковим правом. Всі віроісповідання крім „казьонного православ'я“ заборонені, а священники по тюрмах за мниму зраду „родині“. І комуністи хочуть переконати нас американських горожан, що під комуністичним режимом є „народна демократія“!

Українці з Філадельфії, в суботу 30-го квітня, своїм організованим виступом плюнули в лице комуністичним диктаторам і здерли фалшиву маску зі „сталінської конституції“. Під маскою народної демократії криється терор, невірність, голод, і тьма кривд.

Українська група своїм виступом представила в правдивому світлі комуністичну диктатуру. Честь вам брати і сестри, що не вагаєтесь стати в обороні доброго українського імені і так відважно скритикували комуністичний режим. Український похід був під проводом українсько-американських ветеранів, з Філадельфії і Клифтон Гайтс. Честь ветеранам за кооперацію. Провідником і організатором українського виступу був майор Михайло Дармограй. Йому допомагав для тої цілі створений комітет зі всіх українських організацій міста Філадельфії. Ціла парада „Дня Американізації“ була зорганізована американськими вете-

GET YOUR COPY NOW!
UKRAINIAN ENGLISH
GRAMMAR
REVISED EDITION
— by —
ELIAS SHKLANKA
\$1.50 per copy
Order from
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

„ЧУДО“ ПРИРОДИ.—Цю картину знято в зоологічній горі в Бонкс, Нью Йорк. Мале козеня щось шепоче мамі до уха. Мабуть нарікає, що воно не таке, як повинно бути, бо ноги як у теляти, шия як у верблюда, а хвіст як у мула.

ранами чужинних воєн, „Ветеренс оф Форейн Ворс“. Американські часописи у Філадельфії піднесли більш і менші згадки з виступу українців підчас „Дня Американізації“.

Пресовий Комітет.

МОНТРЕАЛ, КВЕБ.

3 організаційного життя відділу У. Н. Союзу.

Дня 20-го лютого 473 місцевий відділ Українського Народного Союзу святкував 8-літню річницю свого існування.

Ювілейне прийняття відбулось в Українським Національним Домі й почалося в 4 год. пополудні, члени відділу О. У. К. приготували смачний обід, а до столів засіло поважне число членів та гостей. Голова місцевого відділу, п. П. Гриневич, відкрив ювілейну програму та попросив п. О. Чайківського до дальшого ведення програми.

Між зібраними були: головний секретар, У. Н. Союзу п. Галич, організатор Союзу п. Гіряк, д-р Остапович, д-р Ревуцький, наші новоприбувші професіоналісти, як д-р Кукаришин, д-р Сілецький, мистець української пісні й диригент хору при Українським Національним Об'єднанні п. Н. Городовенко, проф. Долєнга та багато інших.

Головний секретар п. Галич в своїй промові розказав зібраним про цю важну ролю, яку відіграв Союз в розбудові нашого життя на американському континенті, про цю велику матеріальну поміч, яку він давав і дає на різні народні

цілі, та про цю корисну працю, яку Союз веде в цілі об'єднання англосакського світу з культурними здобутками українського народу та з його змаганнями до волі, говорив бесідник, можна буде тепер посилити та розгорнути на більшій розмірі, якщо тільки нова українська імміграція стане масово вступати в члени У. Н. Союзу.

Промова п. Галичина була дуже цінна. Заклик, щоб ставати членами У. Н. Союзу підняв п. Долєнга. У своїй річечі промові бесідник порушив найважливіші точки, чому кожний повинен бути членом У. Н. Союзу. Всі бесідники виважились з своїх промов якнайкраще, а згаданий день лишив по собі гарний спомина; знов у тих, які ще не є членами Союзу, зродив сильну постанову обов'язково стати членом цієї найбільшої народної установи, який глибоко лежить на серці доля українського народу.

На заклик д-ра Кукаришина зібрано на Осередок Культури і Освіти \$59.

Членка У. Н. Союзу.

ГОРИГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частях
знаменитого повістяра
Уласа Самчука
Сторін 194. — Ціна \$1.00.
Замовлення разом з наложитістю
"SVOBODA"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канада замовлення треба платити американською валютою.

Кожний, хто бажає, щоби прислано ним оголошення пошукувати родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислано ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колумні коштує \$1.00.
Адм. „Свободи“.

Нові імігранти

Українці, що приїхали дня 4-го травня до порту в Нью Йорку на паролаві „Дженерал Тейлор“ старанням ЗУАД Комітету:

Виконч Олександр; Данилюк Петро, Анна, Марія, Михайло; Дереш Мирослав; Фартушний Янів; Лялька Михайло, Катерина, Уляна, Богдан; Мащорак Андрій, Володимир; Перчуллий Микола, Марія, Параня, Марія, Анна, Михайло, Ірина; Рачок Ольга, Федір, Віталій, Аїда; Сілецький Василь; Тичманович Антоніна; Тимчій Степан; Війтик Іван, Марія, Анна, Степан, Зенон; Войцеховський Ілія, Теофілія, Валентин, Олена, Євген, Вера, Олександра; Вишневецький Олександр, Катерина; Зареба Ярослав, Ольга, Марта; Цинів Семен; Баган Андрій, Катерина, Степанія, Ольга, Звенислав; Галайда Андрій, Текля; Калитчук Філімон, Стефанія; Мазур Володимир, Марія, Леонід, Ірина; Мосцівський Яць, Ангела, Геновефа; Нидза Володимир; Андрушко Іван, Текля, Анна, Гаврило, Параска; Косенко Іван; Ликтей Ярослав; Наливайко Микола, Поліна, Дмитро, Олександр; Островерка Михайло, Олена; Захарія Василь, Юлія, Емілія; Зарицький Гіларій.

ІРИНА АРТИМ
ПРОЩАННЯ
ЗБІРКА Оповідань
в кольоровій обкладинці
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ ПРАКТИЧНИЙ
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ
— І —
АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ
СЛОВАР
Найбільше уживаних слів в англії, з поясненнями до англійської мови.
Завдання Г. ПІЯШКО.
Ціна 75 центів.

THE NEW PRACTICAL
UKRAINIAN-ENGLISH
— and —
ENGLISH-UKRAINIAN
DICTIONARY
giving the pronunciation of the most used English words in Ukrainian sounds.
By H. PLATSKO
Price 75 cents.
Замовлення враз з наложитістю слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

Б. ЛІКАР УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ШПИТАЛІВ У БЕРЛІНІ, Б. ДИРЕКТОР ШПИТАЛІЯ В БІБРІНІ КОЛО ЛЬВОВА, Б. ПРЕЗИДЕНТ ST. FRANCIS HOSPITAL У НЬЮ ЙОРКУ

Ярослав І. Макарушка, М. D.
ВІДЧИНИВ ЛІКАРСЬКУ ОРДИНАЦІЮ
ПРИ 2497 BELMONT AVE., (біля Fordham Road),
BRONX 58, N. Y. — Tel.: FOrdham 4-5156.
Години прийняття: 10—12 А. М. в п'ятницю неділя
6—8 Р. М. в суботу за замовленням
Доїзд: Third Ave. Elevated Line до 190th St. (Fordham Road) підтак
Bus у напрямі 200 Park.

ЧЕНОЛД ДОМАГАЄТЬСЯ 250 МІЛЬЙОНІВ НА СТРИМАННІ КОМУНІСТІВ В КИТАЮ

Вашингтон. — Американська безпека на Тихому океані і третя світова війна залежить від подій у Китаю, заявив перер конгресовими комісіями пенсіонований генерал Клер Ченолд. Щоб остаточно відвернути катастрофу, Америка мусить виявити „позитивну акцію“ для стримання комуністів від дальшого походу і внаслідок цього річно по \$250,000,000 на таку програму.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. — Вр. св. Стефана, від 221-го помешкання своїх членів і членкинь, що місцеві збори відбулися в неділю, 8. травня, в годині 12. аполудне, в Домі Віль. У. Н. Союзу, 841 N. Western Ave. — Т. Шинкула, секр.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую знайомого
ПЕТРА ОЛЕСЬНІВЧИ
з села Верест, повіт Новий Санч,
Пошукує
ІВАН ТКАЧИК з Вереста
180 Birch St. North
Timmins, Ont., Canada.

ЩО Є НА ПРОДАЖ В СУРМІ!

Канада, ярд \$1.50. Нитки Д. М.С. по 10 цт. моток.
Взирці, книжка 25 таблиць \$ 3.00
Словар укр.-англ. і англ.-український 2 ч. — 3.00
Коси (австрійські) 28, 30 і 32 цалі по — 4.95
Вали, молоток, перстень — 5.95
Мід з гречаного або конюшинного цвиту 5 фунтів — 2.00
Газети зі старого краю 3 за 25 центів.
Українська машинка до писання — 65.00
НОТИ ДО СПІВУ І ГРАНИ
Альбом 201 українських народних пісень — 2.00
ЛІРА, збірник 364 пісень і запорожців за Дунаєм (папузатура) — 2.75
Наталка Полтавка (папузатура) — 3.00
РЕКОРДИ ДО ГРАМОФОНА
Альбом 10 рекордів Коши (хори) — 11.60
Альбом 12 рекордів краєві (хори), або 13 рекордів без альбума — 9.60
Альбом 12 рекордів танці Сигура (або 13 рекордів без альбума) — 9.60
Альбом 12 рекордів танці Олександра (або 13 рекордів без альбума) — 9.60
Альбом 12 рекордів весільні Гуменюка (або 13 рекордів без альбума) — 9.60
Альбом 12 рекордів комічні Жуковського (або 13 рекордів без альбума) — 9.60
Замовлення враз з грішми пошлайте на адресу:
SURMA
BOOK and MUSIC CO.
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

IVAN FRANKO'S "MOSES"
Тради. by Waldimir Semenyna
With a biographical sketch of Ivan Franko
by Stephen Shumayko
Price 60 cents

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від 64, помешкання, що спеціально збори відбулися в суботу, 7. травня, в годині 7:30 вечір, на Мейн-авеню, в St. Boniface селі. Просимо всіх прийти на збори, бо є важка справа до обговорення. — І. Вурієв, секр.

КІЛІВЕНД, О. — Місячні збори Вр. св. Петра й Павла, від 102, відбулися в неділю, 8. травня, в галі церквоній, 2280 В. 7. вул., зараз по другій Св. Вокс. — За уряд: Н. Делан, предс.; В. Жук, кас.; Н. Вобетко, секр.

Вступайте в лени У. Н. Союзу

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
723 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острів догочасні надати чоловіків і жінок Шпиріт, X-Ray, Роздуться жалуємо без операції, Переводимо а. н. л. криві для супружних дозвола. Офісний години: В будні 10—7 Р. М. В неділю: 11—1 Р. П.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ РЕАЛЬНОСТИ

ВДОВА хоче продати ДІМ по дуже низькій ціні, 7 кімнат, два „порти“, гараж на дві карі; електрика вноді, два курники, дві великі лоді, добре саяло, кілька яблук, вода в хаті, близько дороги, 10 хвинок до Вол Спрінг. Продаж тано. Прому годиться до.
Mrs. ROZALIA PRENTOWICZ,
Buckley Ave. R. D., Oxford, N. J.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Excess 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджу погребом по \$150
щоб так який як
ОВСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
137 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в БРОНКС, БРООКЛІН, НЬЮ
ЙОРК І ОХОЛІДІЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. OEdford 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPPELL
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel. MEltrose 5-5577

НОВІ КНИЖКИ З ЕВРОПИ

Безхатний (Діти Стену), Олександра Лугового, оповідання з канадського життя \$2.00
Рибалка Пилип Круть, оповідання Івана Лєвницького \$1.50
Олонька, оповідання з життя ходоцької шляхти, д-ра Анарія Чацьковського, І. І. том \$1.80
Крошавий Шлях (Шерлок Голмс), Конан Дойля, пер. Антін Шубен \$1.50
Бурлак Шлях (Шерлок Голмс), Конан Дойля, пер. Антін Шубен \$1.50
Примета, Історична повість Івана Нечуя-Левицького \$2.00
Мілоні Силь. Український Сонин. На підставі Халдейських, Египетських та Перських джерел. Без нумерів. Брош. \$1.40
Великий Сонин з Нумерами. Брош. \$1.40
І. Мазепа: Пістави нашого відродження. Ціна \$1.20
О. Данський: Хочу Жити! Образки з німецьких концертних таборів, ілюстрована \$1.25
Іван Багратіан: Тигролови, роман, том 1 і 2. \$2.00
Б. Романенчук: Українське письменство (міміографія) \$1.50
Дмитро Чуб: Шевченко в житті \$1.50
Докія Гуменна: Куркульська вілія, збірка новель \$1.25

"SVOBODA"

31-33 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, 3, N. J.

3 Канада треба платити тільки американською валютою.

Тарзан переконався, що ра-
на Блейка не була небезпечна...

...і тому полишив його під-
опікою послужника, а самий

пустився за наставником.
Та заки Тарзанові вдаюся

дігнати тубилиць, Крон уже
зрівнявся з ними.

ТАРЗАН, ч. 2086. Тарзан в погоні за Кроном.